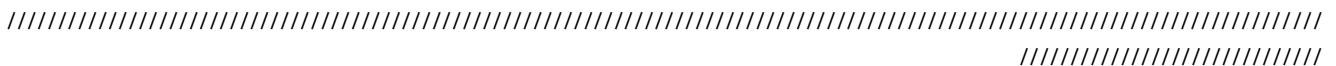

BELEIDSADVIES -
SPECIFIEKE HULP AAN
DOVE GEBARENTALIGE
VLUCHTELINGEN

Opgesteld door de
Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal -
Publicatiedatum / 29 maart 2022

Deze aanpak zorgt voor een vlottere communicatie tussen (overheids-)diensten en de betrokkenen en krijgt dan ook de voorkeur.

De Adviescommissie wijst er op dat alle diensten/instellingen verplicht zijn om zelf voor tolken te zorgen wanneer vluchtelingen zich aanmelden ([zie VN-Conventie](#) en [Kaderdecreet Gelijke Kansen](#)).

2.2. Websites

Bijkomend vraagt de Adviescommissie om websites van federale, Vlaamse en lokale overheden die informatie publiceren over steunverlening, opvangprocedures enzovoort, zo vlug als mogelijk ook en altijd toegankelijk te maken voor dove Vlamingen via vertaling in Vlaamse Gebarentaal en -indien mogelijk- in de nationale gebarentaal van de betrokken vluchtelingen die zich in een acute vluchtelingencrisis bevinden (en/of in International Sign).

2.3. Onderwijs

Oekraïne: De Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts voorziet tijdens deze Oekraïense crisis ook tijdelijk extra maatregelen voor het onthaal van kinderen en jongeren uit Oekraïne in de scholen. Het beleidsdomein Onderwijs werkt aan een plan van aanpak om deze maatregelen vorm te geven.

Hierbij benadrukt de Adviescommissie dat ook dove kinderen van vluchtelingen die in Vlaanderen en Brussel terecht komen, recht hebben op toegankelijk onderwijs met communicatie in, bij voorkeur, hun nationale gebarentaal.

2.4. Begeleiding en dagopvang dove Oekraïense kinderen

Oekraïne: De Adviescommissie vraagt aan het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) om dove Oekraïense kinderen voor verdere begeleiding en dagopvang op te vangen in multifunctionele centra, Type 7 (Doven en Slechthorenden) gesubsidieerd door het VAPH met aangepaste communicatie zoals vermeld hierboven.

2.5. Sociale contacten en welbevinden

Voor dove personen zijn contact met andere dove personen en communicatie in hun/een gebarentaal uiterst belangrijk voor hun welbevinden. Dit geldt zeker in een crisissituatie. De Adviescommissie vraagt dan ook aandacht voor de specifieke socio-culturele identiteit van de dove vluchtelingen.

Voor dove personen in Vlaanderen zijn er tal van socio-culturele organisaties waar in gebarentaal gecommuniceerd wordt en waar (in dit geval) Oekraïense vluchtelingen zeer welkom zullen zijn. Deze organisaties zitten veelal geconcentreerd in grotere steden en zorgen er mee voor dat vluchtelingen niet in een sociaal isolement belanden.

//

2.6. Psychologische ondersteuning

Dove vluchtelingen die nood hebben aan psychologische begeleiding zijn gebaat bij taal-adequate ondersteuning door hulpverleners met doelgroep-specifieke expertise rond mentale gezondheidszorg voor doven en slechthorenden en rond culturele diversiteit.¹

Optimale communicatie is essentieel om een hulpverleningsrelatie tot stand te kunnen brengen. Gezien het belang van vertrouwelijkheid en veiligheid in de psychologische begeleiding is het aangewezen om in eerste instantie de taal- en communicatievoorkeuren van de vluchtelingen te bevragen. Idealiter worden zowel opties geboden voor communicatie voor rechtstreekse communicatie met een dove/gebarentalige zorgverlener (o.a. in International Sign) als voor onrechtstreekse communicatie met een niet-gebarentalige zorgverlener via tolken.

Ook als er een beroep wordt gedaan op tolken in de psychologische begeleiding is achtergrondkennis bij zorgverstrekkers vitaal om optimaal te kunnen aansluiten bij de zorgvrager. Het gaat dan om doelgroep-specifieke kennis rond psychische kwetsbaarheid, gebarentalen, meertaligheid, doof-zijn, dovencultuur, een visuele oriëntatie en unieke cognitieve processen. Er is mogelijk ook nood aan psychologische ondersteuning voor tolken; zij zijn immers vaak niet specifiek opgeleid om te tolken in mentale gezondheidszorg.

De Adviescommissie vraagt om hiermee rekening te houden.

2.7. Duidelijke handleiding begeleiding gebarentalige verzoekers

Fedasil, Doof Vlaanderen en FFSB stelden een duidelijke handleiding op i.v.m. de begeleiding van gebarentalige verzoekers die u [hier](#) kunt raadplegen.

3 CONCLUSIE

De Adviescommissie vraagt extra aandacht voor deze uiterst kwetsbare groep dove gebarentalige vluchtelingen die het doorgaans nog moeilijker hebben om te communiceren met hulpverleners. Ze vraagt om bovenstaande aanbevelingen waar mogelijk toe te passen en deze gegevens via de geijkte kanalen zo breed mogelijk te verspreiden.

Voor meer informatie over dit advies: adviescommissievgt@vlaanderen.be

Voor contactinformatie Oekraïne: oekraïne@doof.vlaanderen, Whatsapp: +32 495 1967 70, Facebook Messenger: <https://www.facebook.com/doofvlaanderen>

¹ De inhoud van de sectie 'Psychologische begeleiding' is gebaseerd op de conclusies en aanbevelingen van lopend onderzoek door Kom even praten vzw in samenwerking met de UGent naar de noden van doven bij psychologische en psychosociale ondersteuning en de ervaringen van zorgverleners. Het onderzoek wordt gesubsidieerd door Stad Gent en brengt ook de noden van dove vluchtelingen en migranten in kaart. De Clerck, G.A.M. (2022). *De ervaringen van doven en slechthorenden en zorgverleners rond de toegankelijkheid van diensten voor mentale gezondheidszorg in de regio Gent. Onderzoeksrapport. Manuscript in voorbereiding.* Puurs en Gent: Kom even praten vzw en UGent.

Dit advies wordt bezorgd aan:

- Vlaamse Regering
- Federale Regering
- Regering Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- Commissie CJM
- Departement CJM
- Doof Vlaanderen
- Dovenverenigingen
- Dovenscholen en -koepels
- Fedasil
- FOD BOSA
- FOD Volksgezondheid
AgODi
- VDAB
- VAPH
- Agentschap Integratie/Inburgering
- VVSG
- CAW
- Bepaalde RTH's